

Warszawa, 20 września 2016 r.

**Komunikat FOR:
Komisja Europejska chroni polskich konsumentów przed złymi pomysłami naszego rządu**

Decyzja Komisji Europejskiej o wszczęciu postępowania dotyczącego podatku od sprzedaży detalicznej jest słuszna, ponieważ ten dodatkowy podatek nałożony na duże sklepy jest nieuzasadniony i szkodliwy. To konsument powinien móc sam decydować, gdzie chce robić zakupy. Pomysły polityków, by wyższymi podatkami zniechęcać ludzi do robienia zakupów w dużych sklepach nie tylko ograniczają wybór konsumenta, ale także szkodzą rozwojowi polskiej gospodarki.

Podatek od sprzedaży detalicznej już na etapie jego uchwalania budził duże obawy o jego zgodność z prawodawstwem unijnym. Bardzo podobny podatek wprowadzony na Węgrzech został zakwestionowany przez Komisję Europejską. Uchwalanie przez parlament przepisów, co do których istnieją duże obawy o ich zgodność z prawodawstwem unijnym, pogłębia chaos prawny w Polsce, sprawiając, że przedsiębiorcy muszą się liczyć z ciągłymi zmianami prawa.

O szkodliwości i braku uzasadnienia podatku od sprzedaży detalicznej pisaliśmy już w [Analizie 12/2016](#) oraz [Komunikacie z 3 VI 2016](#), gdzie podkreślaliśmy, że na nowym podatku stracą konsumenci, pracownicy handlu oraz polska gospodarka jako całość.

Komisja Europejska wszczęcie postępowania uzasadnia obawami, że „(...) progresywne stawki oparte na wielkości przychodów przyznają przedsiębiorstwom o niskich przychodach selektywną przewagę nad ich konkurentami, z naruszeniem unijnych zasad pomocy państwa. (...)”¹. Obawy te są uzasadnione, bo jednym z deklarowanych efektów nowego podatku, według uzasadnienia, ustawy miała być „(...) Poprawa konkurencyjności mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw w stosunku do dużych przedsiębiorców handlowych. (...)”².

W przypadku podatku dochodowego od osób fizycznych można argumentować, że zróżnicowanie stawek ma cel redystrybucyjny. Niektórzy uważają, że na pewnym wysokim poziomie dochodu kolejne 1000 zł przynosi już bardzo mały wzrost użyteczności pracującego i efektywnie jest je redystrybuować do osób mniej zarabiających, którym przyniesie znacznie większy pożytek. Taki argument nie ma w ogóle racji bytu w przypadku zróżnicowanych obciążeń dla firm. Ogół nie ma żadnego interesu, żeby wspierać nieefektywne firmy, redystrybuując do nich dochody firm bardziej produktywnych. W kapitalizmie gorsze firmy upadają, a lepsze wchodzą na ich miejsce rozszerzając produkcję i przejmując pracowników, co jest jednym z głównych mechanizmów wzrostu produktywności gospodarki ([Melitz i Ottaviano, 2008](#); [Melitz, 2003](#)). W raporcie [FOR „Następne 25 lat” \(2015\)](#) zwracaliśmy uwagę, że w Polsce działanie tego mechanizmu może jest sztucznie hamowane przez interwencje państwa.

Sztuczne hamowanie przez państwo wzrostu firm jest szkodliwe dla konsumentów i gospodarki. Jednym z podstawowych silników wzrostu gospodarczego i rosnącego poziomu życia jest specjalizacja i korzyści skali – innymi słowy większe przedsiębiorstwa są często w stanie bardziej efektywnie zorganizować produkcję i sprzedaż niż mniejsze firmy i w efekcie zaoferować niższe ceny. To dlatego

¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3104_pl.htm

² <http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/6E4B8F10C4A7AA01C1257FD3003ABA69/%24File/615.pdf>

konsumenci kupują przede wszystkim samochody globalnych koncernów motoryzacyjnych, a nie pojazdy wyprodukowane w manufakturach. Tak samo więcej osób kupuje odzież masowo produkowaną przez duże firmy niż ubiera się u krawców. Podobnie jest ze sklepami – duża skala działalności pozwala na lepsze zorganizowanie logistyki i większą wydajność. Większa wydajność przedsiębiorstw to zarówno wyższe płace dla pracowników jak i wyższe wpływy podatkowe. Dlatego państwo nie powinno sztucznie promować mniej efektywnych podmiotów, kosztem większych i wydajniejszych. Jeżeli konsument woli kupić ręcznie robiony w manufakturze samochód, ubranie od krawca albo zrobić zakupy w mniejszym sklepie to jest to jego indywidualny wybór. Ale jeśli zamiast tego będzie wolał nabyć masowo produkowany samochód, masowo szyte ubranie albo zrobić zakupy w dużej sieci handlowej to państwo nie powinno go karać za ten wybór dodatkowym podatkiem.

Dane GUS wskazują, że przeciętnie rzecz biorąc, najmniejsze firmy handlowe najmniej inwestują, mają najniższą sprzedaż oraz najgorzej płacą swoim pracownikom. Niestety dane o najmniejszych przedsiębiorstwach (zatrudniających do 9 osób) są dostępne tylko na wyższym poziomie agregacji - dane o przedsiębiorstwach zajmujących się handlem detalicznym, handlem hurtowym oraz naprawą pojazdów są prezentowane w sposób zagregowany. Dane za 2014 rok przedstawia tabela 1.; dla porównywalności danych między firmami różnej wielkości wszystkie informacje o przychodach i inwestycjach zostały przeliczone na jednego pracującego. Szczególnie uwagę zwraca niska efektywność przedsiębiorstw zatrudniających do 9 osób:

- Obroty na pracującego w takich firmach wynoszą 371 tys. zł rocznie, podczas gdy w większych firmach są ponad dwukrotnie większe (ponad 849 tys. zł). Największe przychody na pracującego mają firmy średnie (50-249 osób).
- Najmniejsze firmy prawie nie inwestują – wydatki na nakłady trwałe wynoszą w nich tylko 3,6 tys. zł na pracującego wobec ponad 13 tys. w większych firmach. Najwięcej inwestują firmy największe – ponad 18 tys. zł na pracownika.
- Niskie obroty i niskie inwestycje oznaczają też niską wydajność pracy i niskie wynagrodzenia w mikrofirmach - tylko 2,2 tys. zł brutto, wobec ponad 3,4 tys. zł brutto w większych firmach. Co więcej, nie tylko poziom wynagrodzeń jest problemem w mikrofirmach – według danych państwowej inspekcji pracy to w nich najczęściej dochodzi do łamania praw pracowników³.
- Przeciętny przychód na firmę wskazuje, że już część firm średniej wielkości może być objęta kwestionowanym podatkiem (pierwszy próg podatku to 17 mln zł miesięcznie). Należy jednak pamiętać, że prezentowane dane to średnia i to nie tylko dla samego handlu detalicznego, ale także hurtu i sprzedaży oraz naprawy samochodów.

Tabela 1. Przedsiębiorstwa niefinansowe w Sekcji G (Handel i naprawa pojazdów) według liczby pracujących w 2014 r.

	Przychody na pracującego (zł)	Inwestycje na pracującego (zł)	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (zł)	Liczba firm	Przeciętny przychód na firmę (mln zł)
Ogółem	655 230	9 875	3 298	497 223	0,2
0-9	371 463	3 613	2 242	476 197	0,1
10-49	849 294	13 018	3 456	17 528	1,4
50-249	1 066 671	15 214	4 077	3 057	8,5
250+	893 494	18 215	3 710	441	81,6

Źródło: Opracowanie własne FOR na podstawie danych GUS

Bardziej szczegółowe dane już o samym handlu detalicznym w 2015 roku GUS publikuje dla firm zatrudniających 10 osób i więcej (Tabela 2). W takim ujęciu trudno jest jednoznacznie wskazać, które podmioty są najbardziej wydajne. Porównanie dodatkowo może komplikować fakt, że część firm działa jako franszyzy dużych sieci handlowych. Ich produktywność jest wysoka dzięki dostępowi do zasobów

³ <https://www.pip.gov.pl/pl/rzecznicz-prasowy/komunikaty-biezace/64746,wyniki-kontroli-placowek-handlowych.html>

sieci (wspólni dostawcy, marketing, wiedza organizacyjna), ale w danych GUS mogą być prezentowane jako pojedyncze firmy. To co zwraca uwagę, to że inwestycje są skoncentrowane w największych firmach i to w nie rząd próbuje uderzyć zakwestionowanym przez KE podatkiem. W obliczu problemu niskich i wciąż spadających inwestycji w polskiej gospodarce takie podejście jest szczególnie szkodliwe.

Tabela 2. Wyniki finansowe przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 10 osób, których główną działalnością jest handel detaliczny, według liczby pracujących w 2015 roku

	Przychody na pracującego (zł)	Podatek dochodowy na pracującego (zł)	Inwestycje na pracującego (zł)	Przeciętny przychód na firmę (mln zł)
Ogółem	507 545	2 028	10 004	4,5
10-49	626 214	2 086	5 552	1,1
50-249	421 563	1 090	6 236	3,4
250+	503 212	2 270	12 070	70,0

Źródło: Opracowanie własne FOR na podstawie danych GUS

Forum Obywatelskiego Rozwoju

FOR zostało założone w 2007 roku przez prof. Leszka Balcerowicza, aby skutecznie chronić wolność oraz promować prawdę i zdrowy rozsądek w dyskursie publicznym. Naszym celem jest zmiana świadomości Polaków oraz obowiązuje i planowanego prawa w kierunku wolnościowym.

FOR realizuje swoje cele poprzez organizację debat oraz publikację raportów i analiz podejmujących ważne tematy społeczno-gospodarcze, a w szczególności: stan finansów publicznych, sytuację na rynku pracy, wolność gospodarczą, wymiar sprawiedliwości i tworzenie prawa. Z inicjatywy FOR w centrum Warszawy i w internecie został uruchomiony licznik długu publicznego, który zwraca uwagę na problem rosnącego zadłużenia państwa. Działania FOR to także projekty z zakresu edukacji ekonomicznej oraz udział w kampaniach na rzecz zwiększania frekwencji wyborczej.

Wspieraj nas!

Pomóż nam chronić wolność oraz promować prawdę i zdrowy rozsądek w dyskursie publicznym.

Zdrowy rozsądek oraz wolnościowy punkt widzenia nie obronią się same. Potrzebują zaplanowanego, wyętego i skutecznego wysiłku oraz Twojego wsparcia.

Jeśli jest Ci bliski porządek społeczny szanujący wolność i obawiasz się nierozsądnych decyzji polityków udających na Twój koszt Świętych Mikołajów, **wesprzyj finansowo nasze działania**. Każda darowizna jest dla nas ważna i potwierdza słuszność naszej pracy. Zachęcamy do regularnego wspierania FOR w postaci stałych przelewów.

Wyślij przelew na konto FOR (w PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

W sprawie darowizn, możesz się skontaktować:

Patrycja Satora, Dyrektor ds.rozwoju FOR

Tel. 500 494 173

Patrycja.satora@for.org.pl

Już dziś pomóż nam chronić wolność - obdarz nas swoim wsparciem i zaufaniem.

Wyślij przelew na konto FOR (w PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

KONTAKT DO AUTORÓW

Aleksander Łaszek

Główny Ekonomista

e-mail: aleksander.laszek@for.org.pl

Tomasz Drózdź

Asystent Przewodniczącego Rady Fundacji FOR

e-mail: tomasz.drozd@for.org.pl

Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju – FOR

ul. Ignacego Krasickiego 9A · 02-628 Warszawa · tel. +48 22 628 85 11

e-mail: info@for.org.pl · www.for.org.pl

[f/FundacjaFOR](https://www.facebook.com/FundacjaFOR) · [t@FundacjaFOR](https://twitter.com/FundacjaFOR)